

МЕЛЬНИК АНАТОЛІЙ ВІТАЛІЙОВИЧ

старший викладач кафедри зв'язків з громадськістю
Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Деякі проблемні аспекти комунікації влади з суспільством в умовах російсько-української війни 2022 року

Цей короткий огляд проблемних аспектів реалізації інформаційної політики України під час війни ставить за мету посилити позиції основних гілок влади в питаннях ефективної комунікації з населенням. Позиція, що окремі питання «не на часі» та потребують вирішення вже після війни є шкідливою, позаяк формує негативний тренд продовження реалізації проблемних стратегій і тактик, без належної їхньої переоцінки, переосмислення, врешті - коригування та вирішення. Водночас, розуміючи час та обставини в яких опинилась українська держава, ця доповідь сфокусована на проблематиці, публічне обговорення якої не несе загрози національній безпеці. Чутливі моменти, представлені нижче, так чи інакше вже обговорюються в публічному просторі. Моїм завданням став їх аналіз та систематизація.

Відсутня українська армія у офіційних зведеннях Генерального Штабу

Аудиторія, що слідкує за офіційними зведеннями Генерального Штабу України, звернула увагу на те, що у його зведеннях практично відсутні згадки дій української армії. Фактично основний обсяг повідомлень стосується виключно противника [5]. Читач дізнається про те, що ворог відступає, утримує позиції, несе втрати і т.і., натомість практично нічого не чує про те, як справи в українській армії [4,5].

Видається, що українське військо повинно ставати основним актором воєнних дій, а не армія противника, інакше є ризик нівелювання наявності війни у свідомості громадян, успіхів Збройних Сил України та знецінення військової служби. Українські воїни повинні бути головними героями, а не невидимками.

Однак, ситуацію рятують прості українці. Ініціатива йде знизу. Про життя на передовій українці дізнаються від самих військових через їхні приватні ініціативи, для прикладу, у соціальних медіа.

Зниження тривожності серед населення шляхом публічного заспокоєння

Напередодні війни українське суспільство отримувало заспокійливі повідомлення про те, що повномасштабна війна неможлива, «Не наводьте паніку», - готовила влада, натомість присутні були досить роздратовані пасажі в бік даних розвідки країн НАТО, які протягом декількох місяців у весь голос попереджали про загрозу повномасштабного вторгнення [1].

Така риторика у подальшому викликає резонні запитання у громадян: чому не проводилась мобілізація, не зводилися укріпрайони з довготривалими вогневими точками і т.і. Чому, зрештою, українці не були попереджені самою владою? Українське суспільство очікує чесності до себе та сміливого визнання проблем та загроз, тим більше, коли така позиція ніяк не суперечить позиції союзників [1].

Зайвими є публічні виступи осіб, дотичних до Адміністрації Президента, які у своїх заявах фактично спростовують раніше висловлені оптимістичні міркування щодо ситуації на фронті, на кшталт: «Я був впевнений, [коли це говорив, - А.М.] що Київ впаде майже на 100%» [2]. Чи варто говорити про те, що такі заяви дискредитують речників АП та загалом знижують довіру до центральних органів влади?

Повідомлення, що розколюють суспільство

Викликають тривогу непоодинокі випадки стигматизації внутрішньо-переміщених осіб у регіонах, не охоплених військовими діями. В окремих точках зору, що ширяться серед місцевого населення, можна вбачати нотки розколу у суспільстві, що несуть загрозу цілісності держави. Серед яскравих прикладів: «Нехай воюють біженці, чому наші хлопці мають їхати і воювати за Донбас чи Київ?». Дикою виглядає заява голови Закарпатської ОДА про те, що автозаправні мережі відмовляються везти паливо у інші регіони країни, доки не буде до кінця забезпечено паливом Закарпатську область [6].

Знецінення військової служби

Викликає серйозне занепокоєння факти вручення повісток в якості покарання за ті чи інші правопорушення, особливо ті, які отримують суспільний резонанс у медіа. Схоже, у переважній більшості такі прецеденти є результатом діяльності чиновників на місцях. Подібні дії здатні знецінюватися військову службу, як наслідок нести загрозу обороноздатності держави. Політика держави щодо мобілізації повинна бути обов'язково врегульована.

Водночас суспільний резонанс отримала заява Генштабу про необхідність отримання військовозобов'язаними та призовниками дозволу військкоматів для виїзду за межі району чи області. Досі існувало негласне правило не критикувати дію військових та зокрема військового керівництва. Подібні кризові ситуації здатні переламати цю ситуацію та у результаті нести загрозу, як для війська, так і державі в цілому. Не слід забувати, що слабкістю у комунікаціях може скористатись і ворог для досягнення своїх цілей.

Втрати цивільних

Якщо табування втрат серед військових можна пояснити військовою необхідністю, то відсутність офіційної інформації щодо кількості жертв серед цивільного населення викликає запитання. Так, звісно, існують складнощі з підрахунком, однак суспільство не чує практично жодної інформації про кількість жертв в місцях найбільшої ескалації. Інформаційний вакуум щодо цього питання породжує ряд чуток, на кшталт: кількість жертв у Маріуполі сягає 100 тисяч. Чіткі та верифіковані цифри стали би додатковим аргументом щодо доведення військових злочинів противника та питаннях надання допомоги Україні від іноземних партнерів. З метою недопущення панічних настроїв цілком допустимий варіант поступового та дозованого оприлюднення даних.

Влада опинилась перед важким завданням: з одного боку необхідно не допустити паніки серед населення, з іншого контролювати, щоб тил не забував про війну. Схоже, утримання цього балансу від 24 лютого і до сьогодні вдається. Ані паніки, ані байдужості до війни наразі серед населення не фіксується [3]. Існують певні помилки, але завчасне їх вирішення здатне попередити можливу шкоду.

Список використаних джерел:

1. Biden Says Zelenskiy Brushed Off Warnings of Russia's Invasion. [URL](#) (дата звернення: 16.06.2022).
2. Арестович. Рак Путина, возврат русских на Киев, взятие Харькова, Херсон, Крымский мост, наши потери. [URL](#) (дата звернення: 23.06.2022).
3. Динаміка ставлення населення до Росії та емоційний фон унаслідок війни. [URL](#) (дата звернення: 30.06.2022).
4. Генеральний Штаб ЗСУ. [URL](#)
5. Итоги. 100 дней войны на информационном фронте. [URL](#)
6. Спочатку себе: Закарпаття відмовляється постачати паливо з Європи до інших регіонів. [URL](#) (дата звернення: 23.06.2022).